

EESTI ADVOKATUUR

ESTONIAN BAR ASSOCIATION

Liisa-Ly Pakosta

Justiits- ja digiminister
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 22.09.2026 nr 8-1/6782-1
Meie 13.10.2026 nr 1-8/26/97-1

Eesti Advokatuuri seisukohad täitemenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (täitemenetluse peatamise regulatsiooni muutmise) väljatöötamiskavatsusele

Lugupeetud Liisa-Ly Pakosta

Täname, et olete advokatuurile andnud võimaluse avaldada arvamust täitemenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (täitemenetluse peatamise regulatsiooni muutmise) VTK-le.

VTK-ga soovitakse muuta täitemenetluse peatamise regulatsioon paindlikumaks ja õigusselgemaks. Peamised VTK-s kavandatud muudatused puudutavad täitemenetluse osalise või täies ulatuses peatamise võimaldamist, peatamise mõju täpsustamist võlgniku sissetulekule ja konto arestimisele, täitemenetluse peatamist mitme konkureeriva täitemenetluse puhul ning füüsilise isiku MJA menetlemisel, samuti reguleeritakse täitemenetluse peatamise mõju sundtäitmise aegumisele ning täitemenetluse peatamist võlgniku surma korral.

Advokatuur esitab alljärgnevalt oma seisukohad VTK-s kavandatud muudatuste kohta.

1. TMS-i regulatsiooni on kavas täiendada normiga, mis võimaldab peatada täitemenetluse kas osaliselt või täies ulatuses.

Advokatuur pooldab täitemenetluse osalise või täies ulatuses peatamise võimaldamist. Peatamise aluse ilmnemisel tuleks täitemenetlus peatada nii kitsas osas kui võimalik ning ülejäänud summa, vara liigi või muu osas sundtäitmist jätkata. Kuivõrd VTK kohaselt jääb osalise peatamise võimalikkus ja ulatus kohtutäituri või kohtu hinnata, võiks sättesse seega lisada, et täitemenetlus tuleb peatada üksnes nii kitsas osas, mis on peatamise alust arvestades vajalik.

2. TMS-i on kavas täiendada normiga, mille kohaselt ei kehti täitemenetluse peatamise ajal võlgniku sissetulekule või muudele sarnastele nõudeõigustele ning kontodele samas menetluses koostatud arestimisaktiga seatud käsutuspiirangud.

Advokatuur eeltoodud muudatust ei toeta. Muudatuse kohaselt tahetakse peatamise ajaks anda võlgnikule mitte ainult vaba voli oma sissetulekute üle vaid ka kogu arvelduskonto üle. Sellisel juhul oleks võlgnikul täitemenetluse peatamise korral ükskõik kui lühikeseks ajaks ja ükskõik millisel alusel võimalik oma arvelduskontod täies ulatuses tühjendada.

Sissetuleku aresti kehtetuks muutumise puhul ei oleks mõju nii ulatuslik, kuid ka see ei peaks toimuma täitemenetluse peatumise korral automaatselt igal juhul. Kuna VTK-s on kavas liikuda peatamise ulatuse määramisel paindlikkuse ja kaalutlusel põhineva otsustuse suunas, võiks ka sissetuleku ning arvelduskontode aresti kehtivuse peatamine olla need küsimused, mille üle otsustatakse iga kord asjaoludest lähtudes koos täitemenetluse peatamise üle otsustamisega.

Sissetuleku aresti puhul nähakse VTK-s vastuolu TMS § 47 lg 1² kahe lause vahel: „*Täitemenetluse peatamise ajaks peatub arestimisakti alusel nõude täitmine*“ ja „*Võlgniku varale seatud keelumärked jäävad püsima*“. Advokatuuri hinnangul eelistatakse põhjendamatult esimest lauset ja leitakse, et sissetuleku arest ei saa peatamise ajal kehtima jääda, kuna see tähendaks sisuliselt nõude täitmist. Sissetuleku aresti puhul on täitemenetluse peatamise ajal võimalik hoiustada arestitav osa kohtutäituri deposiitkontol ja jätta see kuni peatumise lõpuni sissenõudjale välja maksmata. Arvelduskonto aresti puhul vastuolu ei ole: arvelduskontol olevate vahendite osas saab võlgniku suhtes kehtida käsutuskeeld, ilma et neid vahendeid peaks kohtutäituri kontole üle kandma.

3. TMS-i on kavas täiendada regulatsiooniga, mis sätestaks, et kui peatub täitemenetlus, milles edastatud sissetuleku arestimise akt on esimesel järjekohal ning kolmas isik seda täidab, asub kolmas isik kuni täitemenetluse peatumise aluseks olevate asjaolude äralangemiseni täitma järgmisi järjekorras olevaid arestimisakte.

Advokaat toetab põhimõtteliselt VTK-s kavandatud lähenemist, et kui varasema järjekoha täitemenetlus on peatatud selliselt, et sissetuleku käsutamise õigus läheks võlgnikule tagasi, tuleb enne sissetuleku võlgnikule kättesaadavaks tegemist täita järgmiste järjekohtade täitemenetlused. Kuna aga täitemenetluse peatamine ei tohiks automaatselt tuua kaasa sissetuleku liikumist võlgniku käsutusse, ei tohiks see automaatselt kaasa tuua ka sissetuleku liikumist järgmise järjekoha täitemenetluse katteks. Seega tuleks seda, kas sissetulek tuleks kohtutäituri poolt esimese sissenõudja kasuks deponeerida või mitte, otsustada peatamise otsuses.

4. VTK kohaselt on kavas täiendada FIMS-i regulatsiooni normidega, mis reguleeriksid selgemalt FIMS § 16 lg 3 alusel seni menetluses olnud täiteasjade peatamise mõju võlgniku sissetulekute ja kontode käsutamisele.

Kokkuvõtvalt sätestaks regulatsioon järgmist:

- FIMS § 16 lg 3 alusel peatamise mõju on absoluutne: peatatud täitemenetluste arestid jäävad kehtima, kuid nendes seatud piirangud ja vabastused ei kehti MJA menetlemise ajal;
- kui kohus ei määra võlgniku varale PankrS § 20 lg 1 järgset käsutuskeeldu, on võlgnik MJA menetluse ajal vaba käsutama oma sissetulekuid ja kontot enda äranägemise järgi;
- kui kohus määrab võlgniku varale PankrS § 20 lg 1 järgse käsutuskeelu, kehtivad MJA menetluse ajal võlgniku sissetuleku ja muude sarnaste nõudeõiguste suhtes kohtu määratud piirangud ja vabastused.

Kuna ka MJA lahendamisele järgnevate VÜK/KVM menetluste ajal jäävad peatatud täitemenetlustes tehtud toimingud, sealhulgas sissetulekute ja konto arest, jõusse, kuid ei realiseeru, täpsustatakse õigusselguse huvides, et ka nende menetluste vältel ei kehti peatatud täitemenetlustes seatud arestide piirangud ja vabastused. Võlgniku sissetulekute ja konto käsutamine toimub FIMS-i menetlustes seatud korra järgi.

Pärast MJA edukat menetlemist: a) taastub täies ulatuses võlgniku õigus käsutada enda sissetulekuid ja kontosid (VÜK menetluses) või b) võlgnik käsutab enda sissetulekuid vastavalt kohtu korraldusele (KVM-s).

Kuna probleem seisneb VTK kohaselt selles, et täitemenetluse raames ja maksejõuetusmenetluse raames seatud piirangud ning vabastused sissetuleku ja arvelduskonto käsutamisele võivad hakata üksteisega konkureerima, on ettepanek põhimõtteliselt mõistlik: täitemenetluse piirangud lõpevad ning maksejõuetusmenetlust lahendav kohus otsustab maksejõuetusmenetluse vältel kehtivate piirangute ja vabastuste üle. Samas peaksid sissetuleku ja arvelduskontode käsutamise piirangud lõppema üksnes kohtu teadliku vastavasisulise otsustuse alusel, mitte automaatselt usaldusisiku määramisel.

Kavandatava lahenduse kohaselt lõppeksid täitemenetlusest tulenevad sissetuleku ja arvelduskonto käsutamise piirangud automaatselt usaldusisiku määramisega, kuid seadusest ei tulene kohtule selget kohustust kaaluda igal juhul pankrotimenetluse tagamise meetmeid, nagu käsutuskeelu seadmine sissetulekule ja arvelduskontodele. Advokatuuri hinnangul võiks VTK ideed täiendada selliselt, et usaldusisiku määramisel peatab kohus käimasolevad täitemenetlused ning otsustab täitemenetlustes seatud arestide piirangute ja vabastuste kehtivuse üle maksejõuetusmenetluse vältel. Sel juhul peaks kohus tegema teadliku otsustuse selle üle, kas konkreetses olukorras kaalub võlgniku vajadus pääseda ligi oma ressurssidele (maksejõuetusmenetluse rahastamiseks) üles sissenõudjate õigused. Samas välditakse olukorda, kus võlgnik võib automaatsete tagajärgede tõttu saada nõ kogemata käsutusõiguse kõigi oma arvelduskontode üle.

5. TMS-i regulatsiooni on kavas täiendada normiga, mille kohaselt peatub täitmisele esitatud nõude sundtäitmise aegumine ajaks, kui täitemenetlus on peatatud TMS §-de 45 ja 46 alusel või kui kohus on TMS § 45 alusel täitmist pikendanud või ajatanud.

Advokatuur toetab nimetatud TMS-i täiendamist viidatud normiga ehk lahendust, mille järgi peatub täitmisele esitatud nõude sundtäitmise aegumine täitemenetluse peatamise (TMS §-d 45 ja 46) või kohtu määratud täitmise pikendamise või ajatamise (TMS § 45) ajaks.

6. TMS-i on kavas täiendada sättega, mille kohaselt peatub täitemenetlus alates võlgniku surmast kuni pärimismenetluse või pärandvara inventuuri lõpuni.

Advokatuur viidatud täiendust ei toeta ning kui selline alus üldse kehtestada, peaks täitemenetlus peatuma üksnes inventuuri läbiviimise korral inventuuri lõpuni. Pärimismenetlus võib erinevatel põhjustel venida väga pikaks, kusjuures pärandaja võlausaldajal ei ole võimalik pärimismenetluse kulgu kuidagi mõjutada. Sissenõudja õiguste piiramine sellise automaatse ja absoluutse peatamisega ei ole proportsionaalne. Tõstatatud probleemi, et pärijad ei pruugi täitemenetluse toimumisest teadagi saada, peaks lahendama selle regulatsiooni täiendamisega, mis reguleerib võlgniku/koormatud vara omaniku täitetoimingust teavitamist.

7. Ettepanek täiendada TMS § 223 seoses sundtäitmise aegumistähtaja kulgemisega enampakkumise kehtetuks tunnistamise korral

Täiendavalt teeb advokatuur ettepaneku kõrvaldada TMS §-s 223 sisalduv ebaselgus, mis tekkis paragrahvi seoses nõude täitmise kümneaastase aegumistähtaja kehtestamisega. TMS § 223 juurde tuleks nimelt lisada selgitav norm, mille kohaselt hakkavad § 223 lõike 2 rakendumisel selles lõikes viidatud nõuete aegumistähtaeg ja nõude täitmise aegumistähtaeg kulgema uuesti enampakkumise kehtetuks tunnistamisest. Näiteks võiks sellekohase regulatsiooni sätestada § 223 lõikes 3.

Vastasel korral võib tekkida olukord, kus enampakkumise kehtetuks tunnistamisel saab võlgnik tagasi võla katteks müüdud vara, ostja saab sissenõudjalt tagasi nõuda ostuhinna (mis on olemuselt alusetu rikastumise nõuded ja tekivad enampakkumise kehtetuks tunnistamisest TMS § 223 lõike 2 alusel) ning sissenõudja, kellel on õigus nõuda täitemenetluse jätkamist ja oma nõude uuesti rahuldamist, võib sellest siiski ilma jääda. Kui pärast pikki vaidlusi on

täitemenetluse esialgsest algusest möödunud kümme aastat, saab võlgnik täitemenetluse jätkamisel nõuda täitemenetluse lõpetamist nõude täitmise aegumise tõttu ning rikastub sisuliselt sissenõudja arvelt.

Enampakkumise kehtetuks tunnistamise järgselt on sisuliselt tegemist uue täitemenetlusega pärast tagasipööramist, kuid sõnastusest tuleneb, nagu jätkuks vana täitemenetlus, millest võib olla möödas kümme aastat. Seega on tegemist normitehnilise ebaselgusega, mis tuleks õigusselguse huvides kõrvaldada.

Palume eeltoodud advokatuuri seisukohti eelnõu väljatöötamisel arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Imbi Jürgen
Esimees

Gerli Võimre 697 9253
gerli.voimre@advokatuur.ee